

ҚАЗАҚСТАН

РЕСПУБЛИКАСЫ

ӨРКЕНИЕТ КЕПІЛІН НЕДЕ ДЕП ОЙЛАЙСЫЗ?

ҚР Президенті Нұрсұлтан Назарбаев айтқандай, «Кітап – ең сабырлы ұстаз». Сонымен қатар, кітап – көнеден бері адамзат баласының сана серпілісін жасауда үлкен ықпал етіп келе жатқан рухани дүние де. Ал сол түрлі жанрлардағы кітаптардың жиынтығы орналасқан кітапхана да киелі орындардың бірі екені белгілі. Ендеше, сондай киелі орындардың бірі, Астана руханиятын дамытуда өзіндік үлкен орнын қалыптастырып үлгірген Қазақстан Республикасы Ұлттық академиялық кітапханасының құрылғанына 10 жыл толыпты. Ұжымды құттықтай отырып, кітапхананың бүгінгі тыныс-тіршілігі, оқырман қауым, зиялы жастар игілігі үшін ашылған жаңа орталықтар, жаңа клуб жайлы біз педагогика ғылымдарының докторы Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университеті кафедрасының доценті, қоғамдық ғылымдар академигі, Қазақстан Республикасына Еңбек сіңірген қайраткер, Қазақстан Республикасы Ұлттық академиялық кітапханасының бас директоры Үмітхан Мұңалбаева ханыммен сұхбаттасқан едік.

– Сұрақ қоймас бұрын Ұлттық академиялық кітапхананың келе жатқан он жылдық мерекесі құтты болсын демекпін. Он жылдағы кітапхананың негізгі табыстарына тоқталсаңыз...

– Сізге көп рақмет! Қысқа мерзімдік тарихына қарамастан, қазіргі таңда Ұлттық академиялық кітапхана – осы замандық мультимедиялық кітапхананың қойма эталонына, толеранттық орталыққа, сондай-ақ қоғамдық ақылдастық алаңына айналған үлгерді. Іргесі қаланған күндерде кітапханамыз «Әлем кітапханаларының жемісті тарихы» мәліметтер базасын құру жөніндегі IFLA-ның арнайы жобасына енген екен. Негізінен, кітапханамыздың бүгінгі бірден-бір басты жобасы – Қазақстандық Ұлттық электронды кітапхана. Мұны Президентше пайымдасақ, «Іс жүзінде ол – ұлттық электронды миы». Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан жолы – 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» атты Жолдауында (17.01.2014 ж.) ұсынылған «Мәңгілік ел» ұлттық идеясы елімізді, ең алдымен, мәдени мұрамызбен, шығармашылық әлеуетімізбен ілгерілетуге үндейді. Демек ҚазҰЭК жобасы – «Мәңгілік ел» ұлттық идеясын іске асырудың бірден-бір құралы.

– Қазіргі таңда 860 мыңнан астам басылымы бар кітапхананың қанша оқырманы бар? – Менің кітапхананы басқаруға келгеніме бес айдан енді ғана асып барады. Сондықтан сізге пайдаланушылар санын салыстырмалы түрде айтайын. Статистикалық көрсеткішке сүйенсек, өткен жылғы және биылғы сәйкес мерзімдерді салыстырғанда биылғы бес айдағы қатысушыларымыздың қатары 2 есеге (шілдеде 3 есеге, қазан айында 2,5 есеге) өскені байқалады. Сөзіме дәлел келтіре кетсем, 2013 жылғы оқырмандардың жалпы саны маусым айында – 1665, шілдеде – 985, тамызда – 1620, қыркүйекте – 2504, қазан айында – 1200-ді құраса, биыл бұл көрсеткіш маусымда – 3470, шілдеде – 3169, тамызда – 2610, қыркүйекте – 3042, қазан айында – 2816-ға жеткен. Осы орайда, жаңадан қосылған оқырмандарымыздың орны басым болып тұр. – Осы заманғы техникамен жабдықталған кітапхананың халықаралық байланысы қандай?

– Шетелдермен ынтымақтастық байланысымыз кейінгі кезеңде тоқтаған жоқ, керісінше белсенділік арта түсті. Бұл – кітапхана қызметіндегі басым бағыттың бірі. Кітапхана ұжымы ИФЛА, ЕКА, ЮНЕСКО, БҰҰДБ, НАТО тәрізді әлемге әйгілі халықаралық ұйымдармен белсенді қарым-қатынас орнатты. Айталық, ИФЛА-ның ұйымдастыруымен жыл сайын дүниежүзі кітапханашылары бас қосып, саладағы сан түрлі мәселеден ой толғайды. Айтулы шараға жыл сайын біздің мамандарымыз да өкілдік етіп келеді.

– Кітапхана – өзінше бір әлем. Өзгелерге қарағанда, кітапханашы мамандардың көбісінде жаңалыққа жақындық байқалады. Ендеше, болашақ кітапханашы жастарға не айтасыз?
– Кітапхана – ең алдымен, өркениет кепілі. Сондықтан кітапханашылар қызметте адалдығымен, жауапкершілігімен, мәдениеттілігімен ерекше дер едім. Біз қай салада болса да жастарды тәрбиелеуге, жұмысқа тартуға тиіспіз. Осы орайда, кітапхана әрдайым жас маманға қолдау көрсетуге әзір. Өкінішке орай, біздің кітапханамызда кәсіби маман тапшылығы сезіледі. Жасыратыны жоқ, бізге жұмыс сұрап басқа мамандық иелері жиі келеді. Бірақ мен олардың бәрін қызметке қабылдай алмаймын. Өйткені кітапхана мәселесі өз алдына шеберлікті талап ететін – күрделі процесс. Сондықтан жастарға, жас мамандарға айтарым, кітапханашыға терең білім, кәсіби шеберлік, компьютерлік сауаттылық қажет. Бүгінде мәліметтер өте көп, сол шексіз ақпаратты білімге айналдыру – осы замандағы кітапханашының қызметтік міндеті.

– Ұлттық кітапхананың тәулік бойы жұмыс жасайтындай мүмкіндігі бар ма? Бір жағы бұл халықаралық байланысын кеңіте отырып, түрлі сағат белдеуінде орналасқан елдермен тұрақты байланысына бір себеп болса, екінші жағынан өзіміздің оқырмандардың, Астанаға сырттан көп келетін қонақтардың да көңілінен шығатын бір әдіс болар?
– Біздің мақсат – оқырмандарға барынша қолайлы жағдай жасау, пайдаланушының талап-тілегін қандай жағдайда да қанағаттандыру. Осындай ұстаныммен кітапханадағы оқырмандарға қызмет көрсету кестесіне өзгерістер енгіздім, жаңа кестеге сәйкес кітапхана күнде таңғы 9-00-дан кешкі 20.00-ға дейін үздіксіз оқырманын қабылдай береді. Ал тәуліктік қызметке көшуге бізге әлі ертерек. Өйткені, біріншіден, маман жеткіліксіз болса, екіншіден, алдағы жылғы бюджеттік жоспарға қысыңыздау келіп тұр.

– Оқырмандарды тарта түсетін қандай бөлімдер ашылууда
– Ғаламторды ақысыз пай-далануға жол ашылды, жас интеллектуалдарға қолдау көрсету мақсатында жас ақындарға арнайы ала ұсынылды. Нәтижесінде, «ТӘЖ» клубы жұмысын бастады. Бұдан бөлек, «Шаңырақ» балалар орталығы есік ашты. Сонымен қатар ғылым, менеджмент және маркетинг бөлімі құрылды. Оқырмандарды кітап оқуға шақырып, кітапханаға тартатын тағы бір таңғажайып жоба кітапханамызда 1 желтоқсан – Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президенті күніне орайластырылып ашылатын болма
Кітап мұражайы
– Астана дегенде кітапхана еске түсетіндей әсер қалдыру үшін әлі қандай жұмыстар атқарылуы керек деп ойлайсыз
– Астаналық оқырмандар да, алыс аудандардағы оқырмандар да қажет мәліметтеріне дер кезінде қол жеткізуге мүмкіндік алды
Оқырманымыздың іздегені ғаламтордан табылған замана көшінде кітапханашы мамандарымыз да қарап қалмайды. Бас қаладағы бірегей кітапханамыздың имиджін ақпарат провайдері ретінде қалыптастырып жатырмыз.

Әңгімелескен — Қ.Нұрғалиев